

ראשי > העוקץ האפריקאי

העוקץ האפריקאי

חדשות אהרון גליקזון כ"א שבט התשפ"ו

מחצבות של שקרים

עשרות משפחות חרדיות משכנו דירות והשקיעו מאות אלפי שקלים מעבר לים, תמורת הבטחות להכפלת הון והצגת דו"חות חלקיים | הסיפור המלא

בשגרת חייו, ד' הוא אברך המתפרנס ממלגת הכולל, לצד המשכורת שמביאה רעייתו מעבודתה כרואת חשבון.

בתקופה האחרונה נוסף לו תחום עיסוק חדש: משקיע במחצבה קולומביאנית, תמורת חצי מיליון שקלים. הכסף, למקרה שתהיתם למקורו, הגיע משעבוד דירתו.

אם בשלב זה פעמוני הסקפטיות שלכם מצלצלים, כנראה שטרם שמעתם על ההשקעה שהפכה באחרונה לפופולרית במיוחד: השקעת כספי משכנתה במכרות זהב ברחבי העולם.

הדיווידנד שאמורים לרשום המשקיעים, לפי ההבטחות, נאה: לפי המסמכים שהגיעו לידינו, הובטח שסכום ההשקעה אמור להכפיל עצמו בתוך כשנתיים.

היכרות עם משקיעים

פ' הוא אברך כולל שהשקיע במיזם מסוג זה לפני תקופה. כמו רבים אחרים, גם הוא משכן לשם כך את דירתו. מאז הוא מקבל מדי חודש סכום קבוע המכסה את תשלום המשכנתה, אך מקור הכסף אינו ברור: האם מדובר בפירות ההשקעה, בכספי רזרבה של החברה או בכספים שמוזרמים מתשלומי משקיעים חדשים שנכנסו לפרויקט, מה שמכונה הונאת פונזי?

עדות נוספת מספרת על בני זוג שהחליטו להשקיע שני מיליון שקלים במכרה כזה, ובסופו של דבר שוכנעו על ידי קרובים להשקיע 'רק' חצי מיליון שקלים.

גם להם הובטח שסך ההלוואה שהשקיעו בפרויקט יוכפל בתוך שנתיים. וגם במקרה זה הכסף המושקע הגיע ממשכון הדירה, צעד מסוכן במיוחד בכל השקעה שהיא.

בור בלי תחתית

במסגרת הכנת הכתבה הגענו ליואל רוזנברג, תושב רמה ב' בבית שמש שמכיר מקרוב את נושא ההשקעות במכרות.

בשיחה עם 'משפחה' הוא מספר: "השקעתי בעבר במכרה זהב. זמן קצר לאחר מכן הבנתי שמדובר במקום בעייתי מאוד להשקעה. בכל פעם נוצר עיכוב אחר בהתקדמות העבודות במכרה. פעם זו הייתה מלחמה שהתנהלה שם, פעם נרשם באזור חוסר יציבות פוליטי.

"בסופו של דבר כל הכסף שהשקעתי ירד לטמיון. הפסדתי שלושים אלף דולר. ידיד שהשקיע איתי הפסיד סכום דומה".

היום רוזנברג עובד כמטפל רגשי, ופוגש בין היתר אנשים שנפלו לחובות מהשקעות מפוקפקות. "אני רק יכול לומר מניסיון מר: השקעה במכרות עלולה להיות מסוכנת מאוד".

גורם המעורה בנושא ההשקעות במכרות ומכיר אנשי עסקים רבים שפועלים בתחום אומר לנו: "לצד אלו שרשמו רווחים, השקעות במכרות זהב גרמו לנפילה של רבים כאן". אותו גורם מציין ש"אנשי עסקים רבים נפלו לבור בלי תחתית לאחר שהיו מעורבים בנושא הזהב".

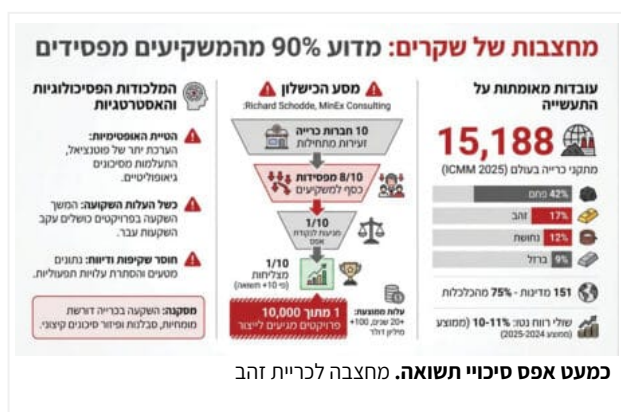
בין יתר הבעיות, אותן מדינות עולם שלישי מאופיינות בשחיתות מובנית לצד חוסר יציבות פוליטית ורגולטורית – שעלולים לגרום לשינויי מדיניות בתוך זמן קצר יחסית. גם המצב הביטחוני בחלק ממדינות אלו רעוע מאוד.

במאלי, לדוגמה, הממשלה בחרה להחרים השנה מכרה זהב גדול שהיה בבעלות חברת באריק גולד, מהחברות הגדולות בעולם בתחום הכרייה. באתיופיה התחוללה רק בשנים האחרונות מלחמת אזרחים עקובה מדם בין הממשלה באדיס אבבה למורדים במחוז תיגראי, בין היתר באזורים שבהם מחצבי זהב רבים.

מאחורי המכרה

באחד המקרים שהתגלגלו לאוזנינו, מספר אברכים השקיעו במכרה כסף בצ'ילה.

הרושם שקיבלנו כאשר צללנו לנבכי הסיפור הוא שהעניין כולו אפוף במעטה של סודיות. מובילי הפרויקט הצ'יליאני לא פרסמו על כך בכלי התקשורת. למצוא אנשים שהשקיעו בו ושידברו על הנושא היה קשה מאוד ואלו שכן דיברו ביקשו שלא נצטט אותם בשמם.

כעת עולה השאלה אם השקעות דוגמת המכרה הצ'יליאני יכולות להצליח. "תחום המכרות", מסביר לנו גורם המעורה בנושא, "הוא מורכב מאוד. רק לפני מספר חודשים דווח שחברת גרינסטון הישראלית מכרה בהפסד רישיון חיפושי זהב באתיופיה, באירוע שלימד על גודל הסיכון שקיים בתחום המכרות, כך שגם אם המכרה שבו השקיעו האברכים יניב סכום כלשהו, זה לא אומר שהוא אכן יוכל גם לספק את מאווי המשקיעים".

מי שמאשש באוזנינו את הסיכונים שבהשקעה מסוג זה הוא יצחק (השם המלא שמור במערכת), משקיע חרדי במכרות זהב באפריקה כבר יותר מעשור.

המסר שלו פשוט: "רוב החברות שנכנסות לפעול בתחום המכרות – לא מצליחות. אחת לעשר חברות בלבד, וגם זה במקרה המאוד אופטימי, תצליח ברמה שזה יהפוך לכלכלי. ורק אחת למאה חברות תתעשר".

עד כמה השקעות כאלו יכולות להסתיים במפח נפש ניתן ללמוד מידיעה שפורסמה באתר החדשות BirrMetrics, ובה דווח לפני כחודש שיצרניות זהב באחת ממדינות אפריקה השיגו יעדים נמוכים ברבעון הראשון של השנה הנוכחית, מה שמדגיש את האתגרים בתחום הכרייה. לפי הפרסום, אתר כרייה שהושקע בו בעבר כספי אברכים הגיע ליעד נמוך משמעותית מהמצופה.

שר המכרות והנפט של אתיופיה האבטאמו טגנה מצוטט באתר כשהוא מציין: "ביצועים נמוכים (של המכרות, א"ג) משקפים אתגרים תורשתיים ועיכובים בהתאוששות".

יצחק מתייחס לנתונים הללו ומדגיש: "חלק מהחברות הללו השיגו רווח של בערך שישים אלף דולר. במונחים של מכרות מדובר בכלום ממש, ברמה שספק אם הסכום הזה מכסה את עלות הכרייה..."

באופן כללי, בהתייחס להשקעות מסוג זה המוצעות לאברכים הוא מציין: "אם יש למשקיע שטח טוב – כל העולם ירוץ אחריו; הדויטשה בנק יציע לו לפתוח אצלו חשבון. אם הוא מצא שטח עם סיכוי משמעותי לרווחים, הוא לא צריך אף אחד. הוא מציג את הדו"ח של החברה עם הגאולוגים שכתבו את הדו"ח וכל הדלתות נפתחות בפניו. הוא ודאי לא יצטרך להגיע לאברכים מבני ברק וקריית ספר".

יצחק, שמדגיש כי אינו מתייחס לחברה זו או אחרת, מציין: "אחרי חצי שנה–שנה המשקיע כבר אמור לדעת מה המצב במכרה שלו. אם הוא לא יודע אחרי חצי שנה מה קורה במכרה, זה לא טוב", הוא מאבחן.

הכתבה נכתבה בפיקוחו ובהכוונתו של הגאון רבי אברהם ברוידא שליט"א